

Učitelka a asistentka pedagoga z Prosetic: Jen se na sebe podíváme a obě víme

5.4.2023 - Václav Zeman | Člověk v tísni

O jedné z takto budovaných vazeb a několikaleté spolupráci jsme mluvili s učitelkou angličtiny a tělesné výchovy Kateřinou Vocáskovou a asistentkou pedagoga Lenou Ignácovou. Obě spolu pracují již třetím rokem na teplické Základní škole Prosetice.

Jak dlouho pracujete jako učitelka a asistentka pedagoga? Jak jste se k té práci dostaly?

K.V.: Pracuji jako pedagog devátým rokem, dva roky jsem byla na mateřské. Začala jsem učit tady na škole v Proseticích v družině. K tomu jsem později přibrala asi tři předměty ve škole. Na rok jsem přešla do jedné malotřídky na vesnici a poté jsem se vrátila zpátky sem už jako pedagog na druhém stupni. Učím hlavně tělesnou výchovu a angličtinu. Letos spolu s Lenou učíme v osmé třídě, kterou vedu od šesté třídy jako třídní učitelka.

L.I.: Jako asistentka pedagoga pracuji tři roky. Předtím jsem deset let pracovala jako sociální pracovnice. Chtěla jsem změnit obor, a tak jsem zamířila do školství. S Kateřinou jsme v této třídě společně od šesté třídy, takže společně pracujeme už třetím rokem. Začala jsem pracovat ve škole krátce před covidem, takže mi děti hodně brzy utekly na online výuku.

Jak vypadala vaše spolupráce na začátku? Jak náročné bylo se vzájemně sladit, zjistit, co které vyhovuje a co ne?

K.V.: Společně jsme se tehdy viděly jen dva měsíce od začátku školního roku, pak jsme všichni přešli na online výuku. Stihly jsme se seznámit, říct si, co kdo z nás očekává, co potřebuje. Dávaly jsme si schůzky, na kterých jsme spolu mluvily o jednotlivých dětech. Při online výuce jsme se pak často setkávaly ve třech-my dvě s paní učitelkou z prvního stupně, která měla třídu před námi. S dětmi z mé třídy nemám tolik hodin, Lena s nimi tráví mnohem více času než já. Takže se pravidelně nad dětmi scházíme i dnes po návratu k prezenční výuce. Abych o nich jen nepsala papíry, ale měla o nich dostatek informací.

L.I.: Musela jsem se seznámit a sladit s více učiteli na druhém stupni, kde jsem působila. S Kateřinou jsme si padly do noty skoro hned. Dneska už spolu někdy ani nemusíme mluvit. Už se na sebe jen podíváme a víme, co ta druhá potřebuje. Máme to i trochu rozdělené – ona jako třídní učitelka je ta přísnější, já ta víc hodná.

K.V.: Když přinesu do hodiny papíry, nemusíme si k tomu nic víc říkat a Lena ví, co s nimi máme kdo udělat. Ona si třeba častěji bere děti stranou a povídá si s nimi, ony se jí více svěřují. Poté mi to tlumočí a říkáme si co a jak bychom měli udělat dál.

Co vám ještě pomáhalo ve sladování a zlepšování spolupráce?

L.I.: Moc společného času mimo výuku nemáme, nejčastěji se setkáváme v rychlosti o přestávkách a říkáme si všechny novinky. Leckdy si voláme i během školního dne, když máme nějakou informaci, kterou má ta druhá vědět. Učitelé během dne dost často přebíhají z místa na místo a jsou mnohdy dost těžko k zastížení.

Jak konkrétně probíhá práce ve třídě, ve které spolu učíte? Jak ji máte rozdělenou mezi sebou? Co

kdo během běžné hodiny dělá?

K.V.: Společně se vidáme při angličtině. V té třídě mám dokonce dvě asistentky, každá je k jinému dítěti. Lena během hodiny pracuje i s dalšími dětmi. Když někomu něco nejde, sedne si k němu, dovysvětlí mu to. Při výkladu nových věcí se víc věnuje žákovi, kterému asistuje.

L.I.: Máme ve třídě dvě skupiny, Kateřina každé dá zadání, dovysvětlí, co je třeba. Já přijdu po ní a jsem více jako kontrolor. Mluvíme spolu i během hodiny a upřesňujeme si, čemu se která bude právě věnovat, na co se má zaměřit.

Vaše spolupráce trvá tři roky, což není úplně běžné. Můžete zhodnotit, jak se vyvíjela v průběhu času? Jestli jste si dnes v něčem jistější?

K.V.: Asistenti se tu ve škole docela často střídají, ne každý u té pozice vydrží delší dobu. Naučit nového asistenta, co všechno a jak potřebuju, je mnohdy dost časově, fyzicky i psychicky náročné. Ve spolupráci s Lenou mám velkou výhodu. Myslím, že spolu fungujeme lépe a lépe.

L.I.: Já bych také neměnila (směje se).

Ministerstvo školství zvažuje v novele školského zákona měnit způsob financování asistentů pedagoga podle tzv. parametrů. Může se stát, že školy, ve kterých působí větší množství asistentů, přijdou o část peněz na ně. Jak tento návrh hodnotíte? Jak těžké podle vás bude navázat na vaši spolupráci, pokud by byla přerušena, měla se po čase obnovit s někým jiným? Jak těžké by bylo pracovat v současné třídě bez asistenta?

K.V.: Fungovat v této třídě sama bez asistenta si upřímně nedovedu představit. Víc než polovina dětí v ní je s podpůrnými opatřeními. Jsem ráda za to, že v takové třídě mám dva asistenty pedagoga.

L.I.: Neumím si představit, že bych měla být ještě více rotující asistent. Že by tu zůstala jen malá skupina asistentů, kteří by rotovali po celé škole. S učiteli se často nevidáte ani odpoledne, protože doučují, mají nepřímou práci. Tam by nebylo kdy si říci, na co a jak se připravit.

K.V.: Každý si také s každým nemusí sednout. A i pro mě by bylo velmi náročné přepínat v hlavě z hodiny na hodinu, s jakým asistentem budu právě ve třídě a co kdo ode mě bude potřebovat. Chápu, že je třeba šetřit, ale doufám, že zrovna na asistentech pedagoga se to moc dít nebude.

Společné stanovisko více než 30 organizací: Školám budou chybět asistenti pedagoga

Na to, že na některých školách po změnách ve financování dojde ke snížení současného počtu asistentů pedagoga, upozornilo společné stanovisko více než 30 organizací, ke kterému se přidal i Člověk v tísni. Stanovisko mimo jiné upozorňuje na to, že v důsledku nově zamýšleného přidělování financí na pozice asistentů pedagoga navržené v novele školského zákona, můžou asistenti pedagoga na některých školách chybět. Často jde o místa, kde mohou být nejvíce potřeba. Nový systém financování asistentů pedagoga, tak jak je dnes navržený, výrazně ovlivní prostředky na financování asistentů pedagoga v malotřídkách, menších školách a školách s vyšším počtem dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

Cílem nového nastavení financování asistentů pedagoga přitom je ušetřit a dostat pod kontrolu výdaje na podpůrná opatření ve školách. Organizace, které se přihlásily ke společném stanovisku, v něm upozorňují na to, že parametry přidělování financí na asistenty pedagoga je třeba nastavit tak, aby se situace ve školách oproti současnému stavu nezhoršila. Snaha o ušetření jinak ve svém důsledku může vést k mnohem větším výdajům na řešení dopadů předčasných odchodů ze vzdělávání a dalších sociálních i problémů ve společnosti a zvýšení nerovností ve vzdělávání.

Kladem nového modelu je, že financování asistentů bude předvídatelné a stabilně zajištěné, stejně jako financování učitelů. Nevýhodou navrhovaného modelu však je, že pokud školy nebudou parametrizované úvazky stačit, jejich dofinancování bude muset zajistit zřizovatel. Novela také neponechává možnost v odůvodněných případech dofinancovat potřebné asistenty přes podpůrná opatření. Novelu školského zákona mají v nejbližší době projednávat poslanci ve sněmovně.

Celé stanovisko si můžete přečíst na webové stránce organizace Society for All.

<https://www.clovekvtisni.cz/ucitelka-a-asistentka-pedagoga-z-prosetic-jen-se-na-sebe-podivame-a-obe-vime-10197gp>